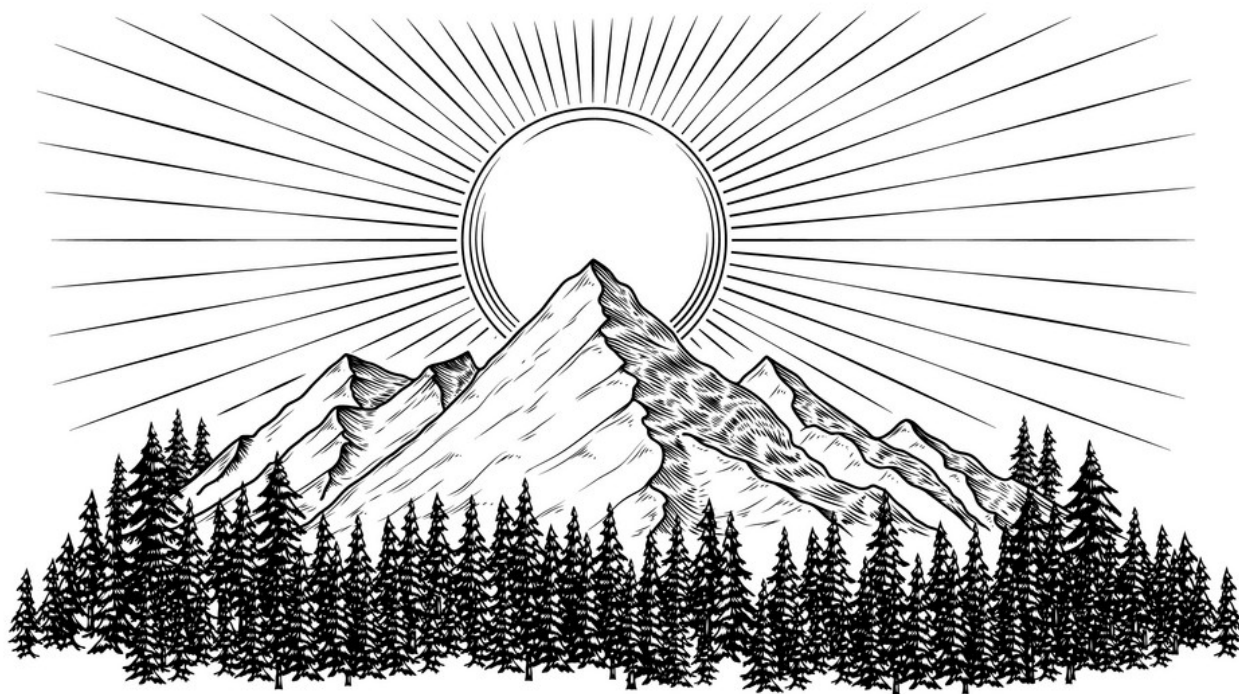

NA KAŽDÝ DEŇ II

Zamyslenia na tábor

ÚVODOM

Ahojte.

Minulý rok sme prvýkrát vydali zbierku zamyslení na tábor ako malú pomôcku a inšpiráciu na ranné zamyslenia. Zbierka mala pozitívny ohlas, a preto vám prinášame jej pokračovanie. Dúfame, že si ju nielen prečítate, ale aj využijete vo svojom programe, či už na ranných zamysleniach, alebo pri dumkách, posedeniach pri ohni, či iných aktivitách.

-Tím duchovna ZSSO

PRECHÁDZKA

Vypočujte si bratia, čo sa mi stalo. Bolo to jedného neskorého letného popoludnia. Vyšiel som si len tak hore do stráne a po chvíli sa zanoril pod koruny lesných stromov. Chcel som byť sám. Premýšľal som o skautingu a jeho roli v mojom vlastnom živote. Po niekoľkých minútach chôdze lesnou cestou som v dialke pred sebou v žiari zapadajúceho slnka zbadal muža, ktorý sa ku mne približoval pevným a pružným krokom. Aké bolo moje prekvapenie, keď som rozpoznal, že ten muž má na sebe skautský kroj. Akonáhle prišiel až ku mne, pozdravil som ho a on môj pozdrav s úsmevom opätoval. Bol to skautský vodca, odhadom niečo málo cez tridsať rokov. Okamžite ma na ňom čosi zaujalo. Oči toho muža prezrádzali lásku a dobrotu. Z jeho tváre vyžarovalo čosi nedefinovateľne príťažlivého. A čo tá jeho skautská šatka! Veď má bielu farbu!

Dali sme sa do reči. Po chvíli som sa mu zveril, z akého dôvodu som sa vydal do ticha lesných samôt. A tu sa onen brat rozhovoril. Čím dlhšie hovoril, tým hlbšie zasahovali jeho slová moju skautskú dušu. Takto priliehavo a do hĺbky som ešte o skautingu a jeho podstate nepočul hovoriť nikoho. Snažil som sa pochytiť čo možno najviac a keď sa odmlčal, dodal som si odvahy a spýtal sa: „Odkiaľ toto všetko, bratu, máš? Ako si na to prišiel? Kto ti to povedal?” On sa len trochu usmial, kývol hlavou, ale nič nepovedal. Tu moje oči opäť sklzli na jeho šatku, ktorá mala tak nezvykle snehobielu farbu. Spýtal som sa: „Ako to, že máš, bratu, takú šatku?”

Odpovedal mi: „Nediv sa. Keď som ju dostal, bola ešte tmavšia, než akú nosievaš ty, ale behom svojej skautskej služby som ju vypral v krvi obety a vyžíhal žiarom lásky.”

Zostal som ako obarený. Čo si mám myslieť o tak neobvyklej odpovedi? Hanbil som sa ďalej pýtať, ale v hĺbke srdca som po takej šatke zatúžil. On akoby vytušil moje myšlienky a povedal: „Aj ty môžeš mať takú ako ja.”

„Ale čo musím pre to urobiť?” vyhrkol som

„Ži podľa toho, čo si slúbil. Ži skautský zákon.”

„O to sa snažím,” povedal som a v duchu som uvažoval o vnútorných súvislostiach medzi obetou a dodržiavaním pravidiel skautského života.

„A ako veľmi pri tom miluješ?” spýtal sa.

„O tom predsa v zákone nič nie je,” namietol som nesmelou.

On na to: „Ako dlho si skautom, že si to ešte nespoznal?”

A začal vysvetľovať:

„Veď predsa pravdivosť bez lásky – je krutosť.

Vernosť a oddanosť bez lásky – je obyčajný zvyk.

Prospešnosť a pomoc bez lásky – je vypočítavosť.

Zdvorilosť bez lásky – je pochlebovanie a servilnosť.

Ochrana života a vytvorených hodnôt bez lásky – je sebeckosť.

Poslušnosť bez lásky – je strach a otroctvo.

Veselosť bez lásky – je len maskou a náhradou pravej radosti.

Hospodárnosť bez lásky – je chamtivosť a lakomstvo.

A čistota v myšlienkach, slovách a skutkoch bez lásky – je pýcha.”

Zarazene som mlčal, po chvíli som nadhodil: „A ako má podľa teba, bratu, taká láska vyzerat?”

Tu sa onen neznámy vodca na mňa láskavo pozrel a povedal: „Ja ti to poviem.

Láska je zhovievavá, dobrosrdečná a nezávidí, nevychvaľuje sa a nenafukuje, nerobí, čo sa nepatrí, nemyslí len a len na seba, nerozčuľuje sa a zabúda, keď jej niekto ublíži, je smutná, keď sa robí niečo zlého, raduje sa, keď ľudia žijú podľa pravdy, je dôverčivá, nikdy nad nikým nezúfa a všetko vydrží, nikdy neprestáva.”

Keď sa odmlčal, sklonil som hlavu, pretože som už nemohol vydržať pohľad jeho očí. Poznal som totiž, ako nedokonale som chápal a žil skautský zákon a ako veľký kus práce na sebe samom ma ešte čaká.

Ako som tak mlčky hľadel k zemi, uvedomil som si ešte jednu zvláštnosť na kroji toho brata. Na mieste vodcovského odznaku na srdci mal vyšíty zlatý monogram. Pripomínal mi grécke písmená. Rýchlo som zaspomínal na svoje školské roky. Áno, boli to grécke písmená chí a ró.

Ako keby mnou prešiel blesk! Žeby to bol sám.....?!

Keď som zdvihol oči, aby som sa lepšie pozrel, videl som, že stojím na lesnej ceste úplne sám. Len zapadajúce slnko hladilo svojimi poslednými lúčmi vrcholky smrekov a borovíc.

VEDA A VIERA

Vzťah k Bohu je pre veriaceho kresťana dôverne osobnou záležitosťou, o ktorej sa väčšinou ostýcha vyjadrovať verejne. Nie snáď preto, že by sa obával perzekúcie či posmechu ako v dobách bojovne ateistickej totalitnej spoločnosti, ale z toho dôvodu, že si je dobre vedomý, ako neľahké je popísať stav vlastného vnútra bežným ľudským jazykom a ako nevypovedateľné sú osobné zážitky, zberajúce sa behom vlastného života – života nezameniteľného a jedinečného v celých dejinách vesmíru.

Vidíte, práve mi vyklázlo slovo vesmír a určite nie náhodou. Veriaci prírodovedec je možno v určitej výhode, že poznáva Boha nielen subjektívne ako každý iný človek, ale tiež prostredníctvom predmetu svojho bádania, ktorým je vždy určitý uzučký výsek poznávania kozmu, od hviezd po morské hviezdice, od vône kvetín po vôňu kvarkov, od prenosných chorôb po prenos žiarenia či genetickej informácie. Pri svojej práci používa vysoko neosobnú (objektívnu) vedeckú metódu, ktorá pripadá neodborníkom až protivne studená a spochybnujúca.

Osvietenský racionalizmus minulého storočia, ktorý dosiaľ väčšina verejnosti stotožňuje s postojom súčasných vedcov, viac-menej naznačoval, že sa pri skúmaní prírody bez Boha celkom dobre zaobíde, či – povedané slovami Laplaceovými – „túto hypotézu nikde nepotrebuje“. Odtiaľ tiež vyvierala typicky ateistická viera marxistov, že veda postupne dokáže vysvetliť všetko dianie v prírode, že neexistujú veci vedecky nepoznateľné, len zatiaľ dočasne nepoznané.

Behom XX. storočia však došlo v hlavných odboroch prírodných vied k veľmi významným objavom a posunu celkového pohľadu na schopnosť človeka vyjadriť pravé príčiny dejov a vzťahov v prírode a predošlá vedecká pýcha tým definitívne stratila význam. Mám tým na mysli najmä všeobecnú teóriu relativity, kvantovú mechaniku a molekulárnu genetiku, ktoré ukázali, ako naivné boli naše predchádzajúce pokusy objasniť existenciu a chod vesmíru ako akéhosi gigantického večného orloja, ktorý pekne tiká preto, že do seba zapadajú nejaké ozubené kolieska. Existencia a vývoj vesmíru nám dnes pripadá snáď ešte tajomnejšia ako v dobre, kedy naši predkovia verili na bohov blesku, vôd a sopiek.

Trúfam si preto tvrdiť, že veriaci prírodovedec môže dnes svoju vieru v Boha oprieť tiež o kvalifikovaný údiv nad podivuhodným poriadkom nášho sveta, ako to kedysi tak predvídavo výstižne vyjadril žalmista Pána: „Nebesa rozprávajú o sláve Boha silného a obloha hlása dielo jeho rúk“ (Ž 19,2)

SAMOTA. ČO S ŇOU?

Trochu iný uhol pohľadu naozaj pomáha

Ako veľmi je ťažké pre mnohých z nás znášať samotu a žiť sám so sebou, svojim blíznym číslo jedna! Ako ťažké je prijať všetko, s čím nie sme v živote spokojní. Môj známy si raz vypísal zoznam všetkých negatívnych bodov, ktoré mu prichádzali denne na um a dal si ich do protikladu s tým, ako sú na tom mnohí iní. Vraj mu to pomohlo pozeráť sa na svoju situáciu inými očami. Dal si ich na nástenku a ja som si to mohol prečítať:

- Som sám bez partnerky! A moja práca je zložitá a únavná, ale iní prácu nemajú.
- Cítim sa izolovaný, vyčerpaný a uzavretý vo vlastnom živote, ale iní sú skutočne zavretí vo väzení.
- Môj byt je príliš malý, nemám záhradu a z okna sa pozerám na panelák oproti, ale iní nemajú vôbec nič.
- Všetko moje dennodenné snaženie môžem zhrnúť slovami: „autobus – práca – spánok,” ale v iných krajinách je vojna.
- Môj život je plný náročných, stresových a komplikovaných situácií, ale iným vybuchujú pod nohami míny a sú zmrzačení.

Tomuto môjmu priateľovi sa tak podarilo vyrovnať so samotou a skepsou, ktorá ho v tomto období ťažila. Po dlhšej skúsenosti s mnohými pármami by som vám rád vzal jednu ilúziu. Netrápte sa svojou vlastnou samotou príliš, je totiž omnoho viac osamelých osôb, ktoré prežívajú svoje osamotenie vo vzťahu k druhým alebo vo svojej vlastnej rodine, ako tých, ktorí žijú šťastne vo vydarenom manželstve. Veta „Lepšie je žiť sám ako so zlým spoločníkom” o tom hovorí dosť jasne.

Urobiť si jasno v tom, čo skutočne som, objaviť sám seba

Než sa teda vrhneme do partnerských vzťahov alebo než začneme Bohu vyčítať, že ten pravý partner stále neprichádza, zamyslime sa najprv sami nad sebou, pretože v tom spočíva tá pravá pokora. Pokora sa nepýši a nesnaží sa byť všetkým, ale ani nevyhlasuje, že „nie som nič a Boh mi nič nedopraje.” Veď práve nespokojnosť s tým, čím som v jadre, a čo mám, či nemám, býva často známkou určitého druhu pýchy. Pokora znamená urobiť si jasno v tom, čo skutočne som, objaviť sám seba. Znamená odstrániť všetky prekážky, ktoré mi až doteraz bránili ísť svojou cestou, určenou mojim vnútorným bytím. Často som počul, že človek nesmie byť egoista. „Ego” je časť psychiky, ktorá sa preceňuje alebo podceňuje, zatiaľ čo „ja”, skutočne „ja”, je vnútorná stavba, nad ktorou bdie Boh a v ktorej sa stávam skutočne zodpovedným za svoj život, nie jeho obeťou.

Aké je moje poslanie?

Ponúka sa mi teda tento postoj: som niekto a práve preto, že som a som hodnotná bytosť, môžem zaujať svoje miesto vo veľkej mozaike spoločnosti, v ktorej mám svoju úlohu medzi ostatnými. Začnem vnímať krásu všetkých povolání a nezabudnem, že každý z nás môže byť druhému užitočný. Uvedomím si, za čo vďačím tým, ktorí ma liečia, i tým, ktorí ma vozia, ďalej potom všetkým, ktorí pre mňa robia nepatrné veci. Tým, ktorí mi nosia poštu, tým, vďaka ktorým si môžem sadnúť na stoličku, ktorú zas iní vyrobili, predali, doručili na správne miesto... Pokiaľ napríklad nebude fungovať lekáreň, v pekárni sa nebude piecť chlieb, pokiaľ remeselník nevytvorí moju stoličku, bude mi to chýbať. Boh každého z nás pozýva, aby našiel svoju úlohu v spoločnosti, svoju vlastnú os a nie je žiaden dôvod to odmietat'. Moja samota ma teda má privádzať k tomu, aby som znova skúmal sám seba a pýtal sa, čo môžem dokázať a objaviť práve teraz, keď som sám.

Ako na tom teda v skutočnosti som? Potrebujem nevyhnutne niekoho druhého, aby som prežil naplnený život? Vzájomná pomoc – áno. Súčinnosť – určite. Ale viem tiež vykonať sám prácu, postarať sa sám o dom, viem vybaviť nevyhnutné administratívne záležitosti, presuny? Viem sám jesť? Viem sám spať? Ak áno, výber medzi životom v páre alebo o samote bude naozaj slobodný.

Môj partner mi chýba

Pokiaľ som sám, pretože môj partner zomrel alebo ma opustil, budem musieť stále čeliť citovej a fyzickej samote. Ako z toho von? Mám ustrnúť v tej jedinej fáze smútku, ktorou je popretie reality? To nie je možné! Depresia, hnev, zjednávanie..., alebo sa dopracujem krok po kroku, svojim tempom a s Božou pomocou, k prijatiu skutočnosti? Boh i túto skúsenosť urobí plodnou, aj keby táto plodnosť mala spočívať len v novom porozumení tých, ktorí sú sami a prežívajú to isté. Dobre poznáme len to, čo sme prežili a nakoniec prijali.

Čo keby som si teda skúsil povedať, že všetko – aj to ťažké – sa deje pre moje dobro, tlačí ma von z môjho životného priestoru a učí ma reagovať iným spôsobom? Aj keď všetky udalosti môjho života nepochádzajú od Boha, môžem ich prijímať ako príležitosti ku zmene a vnútornému pretvoreniu. Tak budem mať naozaj pocit, že postupujem po ceste ďalej a že v skutočnom živote mi nebráni stav, v ktorom žijem, ale spôsob, akým veci okolo ponímam.

INŠTRUKTOROV SEN

Keď som sa po včerašom náročnom dni uložil na spánok, dlho som nemohol zaspať. Prevaľoval som sa na posteli, hlavou sa mi prehánali myšlienky ako roj lesných včiel a ja som opäť v duchu prežíval všetky tie príjemné i nepríjemné okamihy práve končiaceho dňa. Bolo to ako vo filme, ktorý sa predo mnou zrýchlene odvíjal.

Naraz som začul polohlasnú hudbu, ktorej krásne tóny ako keby sa dotýkali tých najvnútornejších strún môjho bytia. Nevedel som, či ešte bdiem alebo už snívam, ale znejúca melódia pôsobila ako hojivý balzam na moje nekludné vnútro. A vzápätí som začul celkom zreteľný hlas, ktorý sa ma pýtal: „Bratu, ako hodnotíš deň, ktorý si práve prežil?”

Počul som sa, ako odpovedám: „Práve som ho v duchu prebral a myslím, že môžem byť celkom spokojný. Nie som si vedomý, že by som porušil skautský zákon, dokonca som urobil niekoľko dobrých skutkov. A tak kľudne zaspávam, aby som načerpal nové sily na zajtrajšiu službu svojim bratom.

Chvíľu bolo ticho a tu sa onen hlas opäť ozval: „Si naozaj spokojný? A čo ten brat, ktorý sa toľko lopotil a veľmi mu to nešlo? Videl si ho! Prečo si mu nepomohol?”

Zachvel som sa. Odkiaľ to vie? Nikto iný predsa pri tom nebol.

Hlas pokračoval: „A prečo si popoludní iného brata pred ostatnými zosmiešnil? Vyzeralo to ako dobrý žart, ale vieš, ako sa ho to dotklo?”

Oblial ma pot. Keby nebola tma, bolo by vidieť, že sa červenám od hlavy po päty. A hneď nasledovala ďalšia otázka: „Prečo si myslíš, že si niečo viac než tí, ktorým si prišiel slúžiť? Máš svojich skautských bratov naozaj rád?”

Nevedel som ako odpovedať. Posteľ, na ktorej som ležal, podo mnou pálila ako žeravá pec. Už dávno som nevnímal tie nádherné a ukludňujúce tóny, sprevádzajúce záhadný hlas. Zapchal som si uši. Všetko, čo bolo povedané, bolo totiž pravda a ja som v tú chvíľu spoznal svoju povrchnosť i snahu oklamať seba samého.

Niekoľko okamihov sa vo mne striedali hanba aj namrzenosť nad sebou samým, ale potom ma premohla zvedavosť a ja som sa odvážil nesmelosť sa spýtať: „A kto si, že o mne vieš všetko, že sa pred tebou neutají žiadne moje slovo, žiaden môj čin, ale ani moja najskrytejšia myšlienka?”

Po chvíli odmlky sa ozval smutne vyčítavý hlas:

„Ty ma nepoznáš?”

Ty ma naozaj nepoznáš?”

Veď si pred rokmi pri táborovom ohni na svoju česť sľuboval, že mi budeš slúžiť v každej dobe!”

CESTY K SEBE

V zručanine kláštora žil jediný brat pustovník. Pre jeho múdrosť ho vyhľadávali mladí muži, túžiaci po duchovnom zdokonalení. Pobudli vždy nejaký čas, vypočuli si rady, z práce, z rozhovorov i z ticha načerpali silu a potom išli každý svojou cestou, ktorú im pobyt ukázal.

Bol medzi nimi aj jeden, túžiaci po rýchlej zmene myslenia aj konania. Vôbec sa mu nedarilo. Najväčšie problémy mu robila, poslušnosť, v spoločenstve bežná. Zveril sa teda starcovi pustovníkovi. Ten mu podal kôš z husto prepletených prútikov, kôš veľmi starý, nevzhľadný a upatlaný a povedal: „Prines mi z potoka vodu.”

V nadšení z vlastnej poslušnosti sa ponáhľal ten mladík ku potoku. Až cestou naspät, keď voda crčala medzi spletenými prútikmi a zamokrila mu nohy, zauvažoval: „To je ale nezmysel, nosiť vodu v koši!” Vo svojom názore sa ešte utvrdil, keď mu starec povedal: „Málo vody si priniesol, nepostačí ani na zaliatie ruží. Choď tam, prosím znova.” Mladý muž tam išiel niekoľkokrát a potom sa osmelil povedať: „Starec, je to márnenie síl. Voda vždy z veľkej časti vytečie.”

„To je pravda, ale nešlo o vodu. Išlo o kôš a o teba.”

„Čože?”

„Pozri sa, ale poriadne! Aký bol ten kôš?”

„Špinavý”

„A aký je teraz?”

„Čistý.”

„Vidíš, zmenil sa k lepšiemu a ty tiež. Naučil si sa poslúchať.”

„Nie je teda dôležité, ako rýchle sa postupuje, ale či má človek nezdolateľnú vôľu vytrvať v započatej ceste, ktorú považuje za správnu?” pýtal sa mladík.

„Povedal si to úplne správne. Nad umytým košom môžeš ešte premýšľať.”

„O čom? Snáď sa už nemôže ďalej meniť?”

„Ale môže. Vŕbové drevo vysušené časom zase nabieha do sily, ak je namočené do životodarnej vody. Ak necháš tento hustý košík dlho vo vode, posluži aj ako vedro. Bude, samozrejme trochu tiecť, ale na nosenie vody na polievanie postačí.”

„Ďakujem. Už viem. Budem ako vŕba.” Po týchto slovách sa mladík vydal svojou cestou.

Každý, kto poctivo uvažuje a koná, sa v tom príbehu môže nájsť. Je naozaj múdry. Skúsme sa každý v tom mieste, kde vstupujeme do príbehu, stotožniť so slovami mladého muža na záver: „Budem ako vŕba.” Budem? Budem túžiť po očiste od špiny všednosti? Budem životodarné slová, myšlienky a skutky zhromažďovať v spleti svojich tkanív? Až ma bezcitné okolie zbaví konárov mojich činov, poviem si: „To nič, len ma vrátili k východisku mojich ciest. Tie nové konáre budú ešte košatejšie a ešte užitočnejšie. Je tu, aby slúžilo. Ja slúžim.”

BOLO NIEKEDY NIČ?

Premýšľal si niekedy o **začiatku**? Pýtaš sa, vraj čo to je? Veď vieš, o tom, čo sa tu objavilo zo všetkého najskôr. Alebo o tom, čo tu bolo od začiatku, od toho najvzdialenejšieho momentu času... Dal si si niekedy tú námahu, aby si sa nad niečím takým zamyslel?

Počkaj – napadne ti možno – a nedalo by sa povedať, že na začiatku bolo (alebo vlastne nebolo) nič? Nebolo by možné, že pred všetkými tými megamiliónmi rokov neexistovalo vôbec nič? Táto teória iste stojí za zváženie. Podme ju teda preskúmať – a to najskôr metódou analógie.

Analógia: Nič vo veľkej miestnosti

Povedzme, že máme veľkú miestnosť. Zo všetkých strán je uzavretá a má veľkosť futbalového ihriska. Je trvalo uzamknutá a na stenách nemá žiadne okná, dvere ani iné otvory či diery.

V miestnosti (nie) je... nič. Absolútne nič. Ani len malilinká častica niečoho. Žiadny vzduch. Žiadny prach. Žiadne svetlo. Je to zapečatená miestnosť a vo vnútri je tma ako vo vreci. A čo ďalej?

Tvojím cieľom je do miestnosti dostať niečo – čokoľvek. Ale pravidlá sú nasledujúce: nesmieš na to použiť nič, čo sa nachádza mimo tejto miestnosti. Takže čo urobíš?

Možno si povieš, že by sme mohli skúsiť zapáliť iskru... Potom by vo vnútri bolo svetlo, aj keď len na malú chvíľku. To by sa dalo považovať za niečo. Áno, ale ty sa nachádzaš mimo miestnosti. Takže to nie je povolené.

Navrhuješ, aby sme skúsili dovnútra niečo teleportovať, ako to robia v StarTreku? Opäť tu je však ten istý problém. Nie je to povolené, lebo by si zase používal veci, ktoré sa nachádzajú mimo miestnosti.

Takže stále je tu rovnaká dilema: musíš do miestnosti dostať niečo iba za použitia toho, čo v nej už je. A v tomto prípade v miestnosti nie je nič.

Tri problémy

Pýtaš sa, či by nebolo možné, že by sa v miestnosti jednoducho objavila malá čiastočka niečoho, pokiaľ by bolo k dispozícii dost času?

S touto teóriou sú však tri problémy. Po prvé, čas sám o sebe nič *nerobí*. Veci sa dejú v priebehu času, to áno, ale čas nespôsobuje ich vznik. Keď napríklad čakáš 30 minút, kým sa upečie koláč, vznik koláča nemá na svedomí tých 30 minút, ale teplota v rúre. Keď surové cesto položíš na 30 minút na kuchynskú linku, rozhodne z neho nebude koláč.

V našej analógii máme úplne uzavretú miestnosť, v ktorej nie je absolútne nič. To, že budeš 30 minút čakať, samo osebe situáciu vôbec nezmení. Teraz môžeš namietnuť: a čo keby sme čakali milióny rokov? Lenže aj tie milióny rokov tvorí len rad 30-minútových segmentov poskladaných dokopy. Keby si na ten koláč na linke čakal hoci aj milióny rokov, samotný čas by ich aj tak neupiekol.

Je tu ešte druhý problém: *Prečo* by sa v prázdnej miestnosti niečo len tak „objavilo“? Na svoj vznik by to potrebovalo mať nejakú príčinu. Lenže vo vnútri miestnosti nič nie je. Takže čo by malo tento stav zastaviť a zvrátiť? V miestnosti nie je nič, čo by zapríčinilo, aby sa niečo objavilo (pričom táto príčina musí pochádzať zvnútra miestnosti).

Vravíš, že by sa mohla objaviť aspoň malililinká čiastočka niečoho? Nemala by väčšiu šancu na objavenie sa v miestnosti, než niečo veľké – napríklad futbalová lopta?

To nás privádza k tretiemu problému, k problému *veľkosti*. Rovnako ako čas, aj veľkosť je abstraktná a relatívna. Dajme tomu, že máme tri basketbalové lopty rôznych veľkostí. Jedna má priemer päť metrov, druhá dva a pol, tretia má normálnu veľkosť. U ktorej z nich je väčšia pravdepodobnosť, že sa v miestnosti objaví?

U bežnej lopty? Nie! Pre všetky tri by platila rovnaká pravdepodobnosť. Na veľkosti nezáleží. O to tu vôbec nejde. Ide o to, či by mohla v našej zapečatenej prázdnej miestnosti z ničoho nič jednoducho „vzniknúť“ *akákoľvek* lopta *akejkoľvek* veľkosti.

Pokiaľ súhlasíš, že ani najmenšia z lôpt by sa nemohla v miestnosti len tak sama od seba objaviť (bez ohľadu na čas, ktorý má k dispozícii), potom musíš uznať, že to isté platí pre akúkoľvek vec – hoci aj pre atóm. O veľkosť nejde. Pravdepodobnosť, že tu len tak bez príčiny vznikne nepatrná častica, nie je o nič väčšia, než že tu sama od seba vznikne napríklad chladnička!

Väčšia analógia: Veľké nič je všade

Rozšírme teraz našu analógiu ďalej, a to doslova. Vezmime našu veľkú tmavú miestnosť a odstránime jej steny. Roztiahnime ju tak, aby sa ťahala donekonečna všetkými smermi. A teraz už neexistuje nič mimo tejto miestnosti, pretože nič iné než miestnosť neexistuje. Bodka.

V tejto nekonečnej čiernej miestnosti nie je žiadne svetlo, žiadny prach, vôbec žiadna častica, žiadny vzduch a žiadne prvky ani molekuly. Je to úplná ničota. Mohli by sme ju vlastne nazvať **Absolútne Nič**.

A teraz otázka: Pokiaľ tu teda bolo – pred megamiliónmi rokov – Absolútne Nič, nemalo by tu byť Absolútne Nič aj dnes?

Jasné, že malo! Pretože Niečo – nech je akékoľvek malé – nemôže vzniknúť z Absolútneho Nič. Ešte stále by sme tu mali Absolútne Nič.

Bolo teda niekedy Nič?

Kam nás to vedie? Tam, že Absolútne Nič nikdy neexistovalo. Prečo? Pretože keby Absolútne Nič *niekedy* existovalo, znamenalo by to, že tu *stále* nie je nič iné než Absolútne Nič!

Ak niekedy Absolútne Nič existovalo, potom by *mimo* neho nebolo nič, čo by mohlo zapríčiniť vznik Niečoho.

Inými slovami, ak *niekedy* existovalo Absolútne Nič, *stále* by tu ešte bolo Absolútne Nič.

Zdá sa však, že Niečo existuje. Dokonca existuje mnoho vecí. Aj ty si napríklad niečo, čo existuje, dokonca niečo veľmi významné. Aj ty si tak dôkazom, že Absolútne Nič nikdy neexistovalo.

Takže keď tu Absolútne Nič nikdy neexistovalo, musí to znamenať, že vždy tu bola doba, keď aspoň Niečo existovalo. Čo to bolo?

Bola to jedna vec alebo veľa vecí? Bol to atóm? Častica? Molekula? Futbalová lopta? Zmutovaná bejzbalová loptička? Chladnička? Koláč?

CENA ŽIVOTA

Cena našich životov nemá svoj pôvod v tom, čo robíme alebo koho poznáme, ale KTO SME.

Jeden veľmi dobre známy rečník zahájil svoju prednášku tým, že do vzduchu zdvihol 1000 korunovú bankovku. V miestnosti, kde bolo 200 ľudí, sa opýtal: “Kto by chcel túto 1000 korunovú bankovku?” Ruky sa začali dvíhať.

Povedal: “Túto bankovku dám jednému z vás – ale najprv mi dovoľte, aby som urobil toto.” Začal bankovku mačkať.

Potom sa opýtal: “Kto ju ešte stále chce?” Ruky boli znovu vo vzduchu.

“Dobre,” odpovedal, “a čo ak urobím toto?” Hodil bankovku na zem a začal ju mačkať topánkou. Potom ju zodvihol, pomačkanú a pošliapanú. “A teraz, kto ju ešte stále chce?” Ruky znovu vyleteli do vzduchu.

“Priatelia moji, naučili ste sa veľmi cennú lekciu. Bez ohľadu na to, čo som s tou bankovkou urobil, napriek tomu ju naďalej chcete, pretože to nezmenšilo jej hodnotu. Ešte stále má cenu 1000 korún. Mnohokrát sme v živote hodení na zem, pomačkaní a zadupaní do zeme rozhodnutiami, ktoré urobíme a okolnosťami, ktoré nás stretnú. Cítíme sa, ako keby sme boli bezcenní. Ale bez ohľadu na to, čo sa stalo alebo čo sa stane, nikdy nestratíte svoju hodnotu.

Špinaví alebo čistí, zničení alebo ľahko pomačkaní, stále ste nedoceníteľní pre tých, ktorí vás milujú. Cena našich životov nemá svoj pôvod v tom, čo robíme alebo koho poznáme, ale KTO SME.

Si jedinečný -nikdy na to nezabudni.”

SEMIENKO, KTORÉ NIKDY NEVYRÁSTLO

Jeden úspešný podnikateľ zostarol a chcel svoju firmu zanechať v čo najlepších rukách. Nevedel, koho zo svojich podriadených si má vybrať ako svojho nástupcu, a tak sa rozhodol pre jedno netradičné riešenie.

Zavolať si do kancelárie všetkých potenciálnych šéfov jeho firmy a povedal:

“Nastal čas, aby som vybral nového riaditeľa svojej firmy. Rozhodol som sa pre jedného z vás.“
Všetci zostali veľmi prekvapení. Podnikateľ im na to vysvetlil, čo od nich očakáva a čo rozhodne, ktorý z nich to bude:

„Každému jednému z vás dám jedno semienko. Jedno veľmi dôležité semienko. Chcem, aby ste ho zasadili a starali sa oň po celý nasledujúci rok. Po roku porovnam všetky vaše rastlinky, ktoré z neho vzišli a rozhodnem, ktorý z vás bude mojim nástupcom.“

Tak ako ostatní, aj muž menom Jim dostal takéto semienko. Prišiel domov, a celý nadšený porozprával svojej žene príbeh o jeho šéfovi a úlohe, ktorú dostal. Ihneď semienko nasadili a urobili všetko potrebné, aby rastlinka vyrástla. Jim pociťoval semienko polieval každý jeden deň a čakal, kedy začne rásť. Kontroloval semienko každý deň, nič sa však nedialo. Tri týždne, štyri týždne, päť týždňov prešlo a stále nič. Jim bol strašne sklamaný. Mal pocit, že totálne zlyhal. Prešlo šesť mesiacov a u Jima sa doma nič nezmenilo. Pochopil, že z tohto semienka už viac nič nevyrastie.

Jimovi kolegovia v práci nadšene rozprávali o čarovných a rozmanitých rastlinkách, ktoré im začali doma v kvetináčoch rásť. No Jim nemohol v práci povedať nič. Pokračoval však v jeho polievaní a hnojení, či predsa len aj jeho semienko ešte nevyrastie.

Konečne prešiel rok. Šéf firmy, si dal zvolať všetkých vedúcich pracovníkov, aby zistil, ako sa im darilo. Jim povedal svojej žene, že sa prepadne od hanby, ak by mal ísť medzi všetkých kolegov s prázdny kvetináčom. Jeho žena ho však povzbudila a povedala, aby zostal čestným a jednoducho mu povedal, čo sa stalo. Jim sa cítil hrozne, bol to asi jeho najhorší moment v živote, ale urobil, ako mu jeho žena poradila: Vzal prázdny kvetináč do práce.

Keď prišiel do zasadačky, bol uchvátený rozmanitými rastlinami, aké kolegom v kvetináčoch vyrástli. Boli krásne – rôznych tvarov a veľkostí.

Jim položil svoj kvetináč na zem a mnoho z jeho kolegov sa mu smialo, len zopár z nich im ho bolo ľúto. Riaditeľ prišiel do miestnosti a pozdravil všetkých. Jim sa snažil byť nenápadný a zostal vzadu. Povedal: “Krása. Dopestovali ste nádherné rastlinky. Teraz z vás vyberiem jedného, ktorý sa stane mojim nástupcom.” Zrazu si všimol Jima, ktorý stál vyplašene vzadu s prázdny kvetináčom a nechal si ho zavolať.

Jim zostal zhrozený. “Bože, teraz zistí, že som zlyhal. Určite prídem o prácu,” pomyslel si. Riaditeľ nechal všetkých posadiť okrem Jima a zvolal:

“Predstavujem Vám vášho nového riaditeľa. Jeho meno je Jim!”

Jim zostal v šoku. Nemohol tomu uveriť. Veď semienko nedokázal ani naklíčiť. “Čože? Ako môže byť on nový šéf?” Pýtali sa ostatní.

Podnikateľ len spokojne odpovedal: “Pred rokom, v tento deň som vám dal všetkým semienka, ktoré ste mali zasiať, polievať ich a dnes ste mi ich mali priniesť. Lenže všetkým som dal uvarené semienka. Boli mŕtve. Nebolo možné, aby sa ujali. Všetci ste mi doniesli zdravé a krásne rastlinky. Keď ste zistili, že sa vám semienko neujalo, vymenili ste ho za dobré. Všetci, okrem Jima. Jim ukázal svoju čestnosť, odvahu a vytrvalosť, práve preto ho menujem za nového riaditeľa mojej firmy.”

Ak zasejete čestnosť, zožnete dôveru.

Ak zasejete dobrotu, zožnete priateľov.

Ak zasejete pokoru, zožnete veľkosť a silu.

Ak zasejete dobrú a kvalitnú prácu, zožnete úspech.

Preto buďte veľmi pozorní, čo dnes sejete vy, pretože to určí, čo v budúcnosti zožnete.

POKOJ V DUŠI

Bývalí spolužiaci z vysokej školy mali po pár rokoch už každý svoju prácu a napredovali vo svojej kariére. Jedného dňa sa dohodli, že by bolo fajn, aby sa stretli a išli pozrieť ich profesora, ktorý bol už toho času na dôchodku.

Počas ich návštevy sa ich debata po chvíli zvrtila na sťažnosti na stres v ich práci, ale aj osobnom živote. Profesor ich pozorne počúval a za okamih sa spýtal: „dá si niekto z vás šálku dobrého čaju?“ všetci súhlasili, a tak sa profesor odobral do kuchyne pripraviť čaj a poháre. Po chvíli priniesol veľký čajník a niekoľko rôznych pohárov. Boli porcelánové, kryštálové i plastové. Niektoré vyzerali draho a luxusne a iné zase veľmi lacno a obyčajne.

Profesor ich vyzval, aby sa obslúžili sami. Povyberali si teda poháre a naliali čaj. Keď mal každý v ruke svoj pohár, profesor povedal: „všimnite si, že všetci ste si vybrali krásne a draho vyzerajúce poháre, zatiaľ čo tie obyčajné a lacné zostali na tácke. Všetci chcete pre seba len to najlepšie a hoci je to prirodzené, je to aj váš najväčší životný problém. Je to zdroj vášho každodenného stresu v práci i doma. Buďte si istí, že pohár samotný nepridáva čaju vôbec nič na kvalite. Pohár je len niečo, čo je v niektorých prípadoch veľmi drahé a v niektorých prípadoch i skrýva, čo pijeme. To, čo ste skutočne chceli, bol iba dobrý čaj a nie pohár, z ktorého ho budete piť. Podvedome ste však šli všetci po tom najlepšom pohári a začali ste sa obzerať, aké si vybrali tí ostatní a porovnávať ich.“

Uvedomte si jedno:

Život je ako ten čaj. Vaša práca, peniaze a postavenie v spoločnosti sú poháre. Sú to iba nástroje, ktoré pomáhajú život prežiť. Žiadny pohár vám nezabezpečí, aby ste prežili kvalitný a šťastný život. Tí najšťastnejší ľudia nemajú to najlepšie zo všetkého, ale dokážu zo všetkého, čo majú, urobiť to najlepšie.

Žite jednoducho. Milujte veľkoryso. Buďte starostliví. Hovorte láskavo....a jednoducho si vychutnávajú svoj čaj.

O PÔVODE UTRPENIA

...alebo africký príbeh o tom, že smutní a trpiaci ľudia fajčia

Raz príde otec troch synov za človekom, ktorý fajčí a hovorí: "Človeče, prečo fajčíš?"

On mu na to odpovie: "Lebo trpím."

"Ty trpíš? To nepoznám, ale chcel by som to, čo je to utrpenie?"

Človek ho odhovára: "Si si istý? Ja si nemyslím, že po niečom takom túžiš"

Ale otec tvrdohlavo pokračuje: "Samozrejme, znie to dobre, chcem to! Prosím, daj mi z tvojho utrpenia!"

"No dobre teda... . Ty máš synov, však? Pošli ich zajtra ku mne a ja im prichystám trocha utrpenia."

Otec celý nadšený uteká domov a pochváli sa synom, čo vybavil. Oni sa tiež tešia, veď získajú niečo, čo doteraz nemali. Natešene sa chystajú na cestu za utrpením. Človek medzi časom chytí drobné rýchle vtáča a dá ho do škatuľky. Keď synovia k nemu prídu, pýtajú si utrpenie. Človek sa opäť neveriacky pýta: "Ste si istí, že ho chcete?"

Synovia na to: "Jasné, už sa ho nevieme dočkať!"

"A nechcete si to ešte rozmyslieť? Potom sa ho už nezbavíte."

Synovia: "Určite nie, však otec by nás už domov nepustil."

"No dobre teda," pokračuje človek a potiahne si z fajky, "tak tu máte vaše utrpenie." Podá im škatuľku a pokračuje: "Je ukryté vo vnútri. Ale pozor! Neotvárajte škatuľku skôr, ako prídete domov! Inak o neho prídete."

Synovia s radosťou vezmú škatuľku a ponáhľajú sa domov. Po ceste sa rozhodnú na chvíľku si oddýchnuť. Sadnú si pod strom a začnú riešiť, čo je tak asi v tej škatuľke. Nevedia vydržať, tak sa ju rozhodnú napriek varovaniu otvoriť. V tom vtáča vyletí vysoko k nebu a už ho nevidno. Bratia sa zľaknú, čo sa to stalo... a začnú sa vzájomne obviňovať, kto za to môže. Vznikne hádka a neostane len pri slovách - začnú padať nemilosrdné údery, až sa navzájom pozabývajú.

Keď sa synovia dlho nevracajú domov, otec sa vypraví ich hľadať. I kráča smerom k človekovi s utrpením. Tu na ceste zrazu objaví mŕtve telá svojich synov a prázdnu škatuľku. I pochopil, čo sa stalo. Tu začne hrozne plakať a zúriť. Vtedy príde človek, ktorý fajčí a povie mu: "No vidíš, tak teraz už vieš, čo je to utrpenie" a odpáli mu fajku.

B.-P.-HO POSLEDNÝ ODKAZ

Nájdene medzi Baden-Powellovými spismi po jeho smrti 8.1.1941.

Drahí skauti:

Ak ste niekedy videli hru „Peter Pan“, určite si pamätáte, ako pirátsky kapitán stále prednášal svoju predsmrtnú reč, lebo sa bál, že keď si poň ho smrť príde, nebude už mať na reči čas. A tak je to aj so mnou. Hoci ešte neumieram, jedného dňa sa to stane a ja by som vám chcel na rozlúčku poslať zopár slov.

Pamätajte, toto sú naozaj moje posledné slová určené vám, tak sa nad nimi aj zamyslite.

Prežil som veľmi šťastný život a chcel by som, aby ste všetci ten svoj prežili rovnako šťastne.

Verím, že Boh nás na tento svet poslal, aby sme boli šťastní a vychutnali si život. Šťastie nenájdete v bohatstve, v úspešnej kariére či pôžitkárstve. Prvý krok smerom k šťastiu urobíte, keď si už ako chlapci budete pestovať zdravie a silu, aby ste v dospelosti boli užitoční a mohli sa zo života tešiť.

V prírode vidíte, že Boh stvoril svet krásny a úžasný, aby ste z neho mohli tešiť. Buďte spokojní s tým, čo máte, a využite to. Pozerajte sa na veci z lepšej stránky, a nie z tej horšej.

Človek je však skutočne šťastný, až keď rozdáva šťastie aj iným. Pokúste sa zanechať svet o niečo lepší, že svoj život ste nepremrhali, ale využili. „Byť pripravený“ je spôsob, ako žiť a umrieť šťastný – vždy sa držte svojho skautského sľubu, aj keď ste už z chlapca vyrástli a nech vám v tom Boh pomáha.

Váš priateľ,

Baden-Powell

PÚTNIK

Som pútnik. Nikto ma nedokáže zadržať. Všetky moje putá žiaľu i radostí sú slabé. Za chrbtom nechávam tento pevný dom. Bremeno vecí ma tiahne k zemi, ale ja ich odhodím a pôjdem.

Som pútnik. Idem cestou a z plného hrdla si spievam. Otvoria sa brány hradu tela, pretrhne sa reťaz túžby, prepravím sa cez dobro i zlo a pôjdem ďalej doprostred ľudí.

Som pútnik. Všetko čo ma ťaží, spadne. Obloha ma volá do diaľky bezslovnou piesňou neznáma a ráno i večer vábi moje srdce hlbokou melódiou čiasi flauta.

Som pútnik. Nevieť už, kedy som sa pred ránom vydal na cestu. Žiaden vták vtedy nespieval, neviem, koľko ešte zostávalo z noci. Nad temnotou bdelo len jediné nehybné oko.

Som pútnik. Kedy dorazím k cieľu a či to bude dom? Aká lampa tam svieti, vo vôni ktorých kvetov tam vanie vietor – kto sa odtiaľ už do večnosti na mňa pozerá očami plnými nehy?

Viem, že ani všetky tie slávnosti, ktoré sa v živote neuskutočnili, neboli stratené. Kvety, ktoré zvädli v prachu zeme, ešte než rozkvitli, rieky, ktoré zmizli v piesku púšte – viem, že ani tie neboli stratené.

Čo dodnes zostáva v živote v pozadí, viem, že ani to nebolo stratené. Moje nepríchody, moje nerany – všetko znie v strunách tvojej lutny. Vie, že neboli stratené.

MÚDRY TESÁR

Dvaja bratia, ktorí žili na farme vedľa seba, sa pohádali. Po štyridsiatich rokoch, čo takto vedľa seba hospodárili, delili sa o stroje, pracovnú silu a materiál a používali všetko podľa toho, ako kto potreboval, to bol prvý vážny konflikt, kvôli ktorému sa ich spolupráca rozpadla. Začalo to malým nedorozumením, potom sa z toho vyvinula hádka, nakoniec si vymenili pár ostrých slov a potom nasledovalo niekoľko týždňov ticha.

Jedno ráno niekto zaklopal na dvere staršieho brata. Za dvermi stál muž s tesárskym náradím: „Hľadám prácu na niekoľko dní. Nemáš niečo, s čím by som mohol pomôcť?,” povedal. „Áno, mám pre teba prácu,” odpovedal brat.

„Pozri sa na ten potok pri tamtej farme. Je to farma môjho suseda, vlastne je to môj brat. Ešte pred týždňom na tom moste bola lúka, ale on potom uvoľnil hrádzu a teraz... teraz je tu tento potok. Možno to urobil, aby ma nahneval, ale ja mu ukážem. Vidíš tú kopu dreva pri stodole? Chcem, aby si mi postavil plot vysoký 2,5 metra, aby som sa už nikdy nemusel pozeráť na jeho pozemok a do jeho tváre.”

Tesár povedal: „Myslím, že tomu rozumiem. Ukáž mi, kde máš klince a ja to pre teba spravím.”

Starší brat musel na celý deň odísť do mesta. Pomohol tesárovi pripraviť materiál a potom vyrazil. Tesár celý deň tvrdo pracoval, vymeriaval, rezal a zatĺkal. Keď sa farmár pri západe slnka vrátil, tesár práve skončil. Ku svojmu veľkému údivu tam nestál žiaden plot, ale most. Most, ktorý spájal oba brehy potoka. Bol naozaj dobre postavený. Sused, farmárov mladší brat, prechádzal cez most s natiahnutou rukou.

„Si naozaj priateľ, keď si nechal postaviť tento most po tom všetkom, čo som ti povedal a urobil.”

Obaja bratia sa zišli uprostred mosta a podali si ruky. Keď sa obrátili, tesár zbieral svoje náradie do tašky.

„Počkaj, zostaň ešte niekoľko dní. Pokiaľ chceš, mám pre teba ešte inú prácu,” povedal starší brat. „Rád by som zostal,” odpovedal tesár, „ale musím postaviť ešte veľa takých mostov.”

UMENIE MALÝCH KROKOV

Antoine de Saint-Exupéry

Neprosím o zázrak, Pane, ale o silu pre všedný život.
Nauč ma umeniu malých krokov.
Sprav ma vynaliezavým a vynachádzavým,
sprav ma sebaistým v správny čas.
Obdar ma jemnocitom,
aby som dokázal odlíšiť prvoradé od druhoradého.
Prosím o silu kázne a miery,
aby som len tak neprekĺzol životom
a svoje dni si rozumne rozdelil;
aby som neprespal záblesky svetla a vrcholy,
a aby som si aspoň tu a tam našiel čas na umelecký zážitok.
Dovoľ mi utvrdiť sa v tom,
že snívať o minulosti či budúcnosti mi nepomôže.
Pomôž mi čo najlepšie zvládnuť to, čo je najbližšie,
pomôž mi pokladať práve prežívanú hodinu za najdôležitejšiu.
Ochráň ma pred naivnou vierou,
že v živote musí ísť všetko hladko.
Daruj mi triezve poznanie, že ťažkosti, porážky,
neúspechy a sklamanie sú prirodzenou súčasťou života,
že vďaka nim rastieme a dozrievame.
Pripomínaj mi, že srdce sa často stavia proti rozumu.
Pošli mi v pravej chvíli niekoho,
kto má odvahu povedať mi pravdu s láskou.
Chlieb každodenný daj mi pre telo i dušu,
prejav tvojej lásky, priateľské echo,
a aspoň tu a tam náznak, že budem užitočný.
Viem, že veľa problémov sa rieši nekonaním;
daj, aby som dokázal čakať.
Nech vždy nechám teba i ostatných dohovoriť.
To najdôležitejšie si človek nehovorí sám.
To najdôležitejšie mu býva povedané.

Ty vieš, ako veľmi potrebujem priateľstvo.
Daj, aby som dorástol tejto najkrajšej,
najťažšej, najriskantnejšej
a najnežnejšej záležitosti života.
Vnukni mi pravú chvíľu a pravé miesto,
kde môžem zanechať balíček dobra,
slovami či bez slov.
Chráň ma pred strachom,
že by som mohol premárniť svoj život.
Nedaj mi to, čo si želám, ale to, čo potrebujem.

Nauč ma umeniu malých krokov!

TÁBOROVÝ KALENDÁR

Tento táborový kalendár obsahuje heslá pre táborové dni doplnené príhovorom, ktorý možno priamo prečítať, poprípade si ho upraviť podľa vlastnej situácie a uváženia. Niektoré heslá nemajú príhovor ale len stručnú osnovu, ktorá môže poslúžiť ako základ na rozpravu o zmysle hesla. Pretože rozprava je vždy cennejšia ako len vysvetlenie v príhovore, osnova je uvedená aj za každým príhovorom. Aby boli heslá súčasťou denného cyklu, je každé z nich označené námetovým zaradením, ako: v dobe stavby tábora, na deň vyhradený hrám atď.

V dobe stavby tábora:

Nový deň je nám daný – jeho obrazom sú stany!

Toto dnešné heslo je vlastne dávny pokrik – skúsme si ho spoločne. A teraz sa zamyslime nad zmyslom takej prostej skutočnosti, ako je stavba stanu – stavba strechy nad hlavou. Dáva nám istotu domova, pocit bezpečia. Je pre nás miestom odpočinku po celodennej práci, skryje nás pred páliacim slnkom, pred poryvmi vetra, pred vlhkosťou dažďa, pred chladom noci. Akoby už nebol mŕtva vec, kus inventára – ale môj priateľ, ktorý vlúdne pozýva: „Poď ďalej.” A my, až postavíme svoje stany, pôjdeme ďalej. Postavíme si pekný domov na dní. Skúsme si teraz popriať navzájom, aby nám tu bolo pekne: (tu môžu bratia a sestry povedať svoje prania pre táborový deň alebo aj pre celú dobu táborenia).

Námety:

-stan ako útočisko (miesto osobného bezpečia)

Kedy mám a kedy nemám pocit bezpečia?

Prvým predpokladom pre pocit bezpečia je klud a poriadok vo vlastnej duši.

-stan ako užitočná vec?

Čím môžem byť dnes užitočný nad rámec svojich povinností?

V dobe stavby tábora:

Než zatvoríš oči, otvorí sa brána

Nechajme sa osloviť obyčajnými vecami. Náš skautsky básnik J. Wolker o nich povedal: „Milujem veci.”

O bráne platia jeho slová: „to nie je nejaká hocijaká vec,” aj keď on ich venoval poštovej schránke. Brána je naozaj neobyčajná stavba. Už jej meno hovorí, že bráni zlu, aby mohlo vojsť medzi nás a víta naopak každého, kto prichádza v dobrom.

Preto k bráne patrí hliadka. Brána je symbol. A v reči symbolov sú bránou aj naše oči, nosy, ústa. A dnešný deň, deň brány by dobre mohol začať a skončiť úvahou:

Hľadám kľúč k bráne svojich očí, uší a úst. Myslíte, že ho mám so sebou? Kto nevie, môže teraz

hádať. (možná nápoveda: to slovíčko má len dve slabiky, päť písmen a pridáva sa k nemu prívlastok skautský – je to Zákon)

Námety:

- na zväzku visí desať kľúčov k bráne, 10 bodov skautského zákona
- večer budú „hovory v bráne,” pripravte si príspevok na tému „Čo sa mi dnes najviac páčilo na skautskom konaní mojich bratov a sestier” (naviažeme na dávny zvyk večerného vysedávania a hovorov na prahu domu, veď brána je prah nášho táborového domova).

V dobe stavby tábora:

Stavaj viac než len stany – stavaj mosty!

Myšlienka mosta medzi dvoma brehmi: každý je iný, ale sú spojené.

- podobne i most medzi ľuďmi – uč sa priateľstvu!
- tak isto aj most medzi nami a prírodou – budme jej častou, múdrymi hospodármi, nie panujúcimi vladármi
- pomáhajme! Aj most je veľmi užitočný (možnosť využitia aj v dennom programe – oprava mostíkov v okolí, ich vyhľadávanie, stavba nového, kreslenie historických mostov atď.)

Kto stavia domov, nemyslí len na seba

- práca nás pretvára v spoločenstvo – sme závislí jeden na druhom – snažme sa o poriadok a pekné vzťahy
- čo keby večer každý „pribil” na táborovú bránu lístoček s menom toho, kto dnes najviac, podľa osobného úsudku, myslel na druhých?
- zdvíhame do výšok naše stavby – zdvihnime i srdce k ideálu bratstva-sesterstva. Dnes viac než iné dni, buď priateľom-bratom-sestrou.

Na programové dni:

Dobro sa šíri vyžarovaním

Aký dobrý je pre nás oheň! Keby nebolo jeho vyžarovania tepla a svetla, boli by smutné naše večery, bolo by smutno v kuchyni pri vychladnutej peci.

A dobro má každý v sebe, niekto už o tom vie a začína ho používať, niekto ho ešte len objavuje. Je to ako s pecou, v ktorej zostali žeravé uhlíky v zmesi s vychladnutým popolom. Aby sa mohol oheň rozhorieť, musí sa studený popol vymiesť a uhlíky rozfúkať, priložiť dobré drevo.

Skúsme dnes každý spraviť podobné upratovanie v duši, veď nás čaká, ktorý potrebuje dobrých ľudí. Až objavíš, koľko dobra máš a ešte nebolo použité, určite nájdeš cestu ako ho začať rozdávať.

To je naplnenie skautského života.

Uvedené heslo je dobré napr. pre dni, ktoré majú vyvrcholiť táborákom s vážnym obsahom, nejakým obradom (sľub, orlie perá,...)

Na programové dni:

Dnes sa aspoň na chvíľu zastav

Dlho sme hľadali poučenie pre všetkých, dnes by bolo pekné, aby to skúsil každý osamote. Kedykoľvek a kdekoľvek sa behom denného programu zastav, zapozerať, započúvaj. A to zastavenie opakuj, kým neprežiješ niečo pekného. Snaž sa to uchovať v pamäti až do podvečerných chvíľ. Posedíme potom v kruhu a budeme si dávať malé darčeky: budeme si rozprávať, čo nás každého dnes oslovilo svojou krásou.

Námety:

Už heslo samé i jeho výklad navodzujú istú atmosféru – mala by vyvrcholiť tou podvečernou debatou, najlepšie v táborovom kruhu, alebo pod vznešenou klenbou típi.

Možná varianta: hľadáme krásu a večer usporiadame výstavu z „pokladov družín“ – objavia sa tu lesklé kamienky, pokrútené korene. Pre ochranu prírody je dobré zakázať zhromažďovanie živých rastlín a živočíchov – za tými sa radšej vydáme do ich domova.

Na programové dni:

Kdo sa napil z čistého pramienka, minie každú mláku

Možno ste v detstve počuli rozprávku o bratovi a sestre. Keď obaja utekali pred zlou čarodejnicou vyprahlou krajinou, postavila im do cesty lákavé kaluže v podobe zaliatej stopy vola, koňa a baránka. A chlapec neprekonal smäd, pri tretej sa len málinko napil.

Čo nasledovalo, je typicky rozprávkové: premenil sa na baránka. V tej rozprávke to nakoniec dobre skončí, ale ona má ešte skrytý zmysel.

Skúsme ho odhaliť, keď si do toho príbehu za čistý pramienok dosadíme konanie ľudí podľa skautského zákona: (tu možno zaradiť debatu alebo pokračovať)

Kto spoznal pekné vzťahy medzi ľuďmi, ten sa len nerád vracia do prostredia plného svárov, hádok a ohovárania. Kto spoznal cenu skutočného priateľstva, ten ho nevymení za lacné kamarádenie z núdze.

A o to nám ide: míňať mláky a piť z čistých prameňov. Skúsme to dnes, skúsme to hneď: Usmej sa na toho, kto stojí blízko teba. A môžeš si dať ešte tajnú úlohu: Buď dnes ku každému láskavý, aj keď budeš mať dôvody k opaku.

Námety:

Veľmi sa hodí pre dni, kedy nepohoda a problémy začínajú rúcať náladu. Možné doplniť i scénkami na zasmiatie, ak bude práve v ten deň pršať.

Na programové dni:

Zmyslom každého hľadania je objav

Aj my budeme dnes hľadať. Budeme hľadať cesty, budeme hľadať rozbehaných kamarátov, budeme hľadať krásu. Tak ide život. Niektorí pri prvom hľadaní objavia všetko, iní len časť a časť zostane pre neho ukrytá.

Je bohatší ten, kto má všetko? Možno, že je, ale je možné, že aj nie je. Ono totiž hľadanie je dobrodružstvo. A o to v skautskom živote ide. A tak vpred do nového dňa. Nech hľadáme a nachádzame, nech svojimi objavmi obohatíme seba i svojich bratov a sestry.

Námety:

K dramatizáciám sa dnes ponúka výjav hľadania pravdy – možno na motívy detektívky, inokedy ako „učené hádanie“ s uvádzaním argumentov. Oboje pobaví aj poučí.

Aby sme nebolí stále len suchí, mohol by zaznieť aj kus humoru, napríklad v dramatizáciách stretnutia skúseného hubára s neskúseným a s komicky prehnými následkami požitia tých „zaručene pravých“ húb.

Na programové dni:

I hra nás učí pre život

Dnes bude veľká hra. Hráme sa často a je dobré sa zastaviť a chvíľu premýšľať:

Hrám vždy poctivú hru? Poctivú sám so sebou, poctivú so spoluhráčmi? Poctivú so súpermi? Ak si môžem trikrát odpovedať ÁNO, potom som víťazom v hre, aj keby som prehral. Poznám totiž zmysel a slávu hry – učí ma byť lepším.

A tak dnešný deň bude dňom rešpektu a úcty k pravidlám, deň fair play. Všetci dobre vieme, že skauting je hra.

Námety:

-na doplnenie možno, zvlášť medzi mladšími, zaradiť napríklad scény o poctivom či falošnom hráčovi a potom sa porozprávať

-v hre či v hrách takéhoto dňa by bolo dobré zaradiť i nejakú úlohu, ktorú účastníci budú pociťovať ako zdržanie, ale bude smerovať k dobrému skutku – skúsme napríklad umiestniť k chodníku „zraneného“ či volanie o pomoc z húštiny pri rybníku a udeľme tým, ktorí poskytnú pomoc „medailu za statočnosť a fair play.“

DODATOK K TÁBOROVÝM HESLÁM

Tieto myšlienky vám môžu slúžiť ako inšpirácia na program, zamyslenie, diskusiu, rozhovor, či hru na pozadie. Sú doplnené námetmi na aktivity a príhovory.

Chcel by som sa oslobodiť:

- od strachu plávať proti prúdu
 - od sklonu myslieť len na seba
 - od zvyku voliť vždy tú najpohodlnejšiu cestu
 - od závidi každému, kto má viac ako ja
- Keď ma oslobodíš, budem naozaj slobodný.
Odpusť mi a urob ma slobodným
- robiť, čo je správne
 - vidieť svojich blížnych
 - začínať znova
- Ukáž mi cestu
Daj mi silu, aby som po nej išiel.

Všetko začína túžbou – *Nelly Sachs*

Neviem, kto bola tá dáma, ale má pravdu. Túžiť potrebujeme každý. Len svoje túžby musíme prečítať. Prečo? Nuž, aby boli čisté podľa nášho Zákona. Ktorá z nich je proti nemu, je nečistá, alebo ako sa vraví správnejšie, neusporiadaná.

Usporiadať, to je urobiť poriadok. Tábor je príležitosť urobiť poriadok v túžbach.

Skús predložiť účastníkom návrh: Nech každý povie, napíše, nakreslí a pripíše, po čom najviac túži na tohtoročnom tábore. Pomôže nám tak spoločne hľadať, aby program oslovil čo najviac účastníkov. Možno, že založíte múzeum tábora a bude tam tiež panel s nápisom: Na krídlach našich túžob, alebo niečo také.

A možno na konci pripíšeme:

A toto sme vykonali...

Keď so svojich krásnych túžob splníme aspoň polovicu, nežili sme tie dni nadarmo.

Dobré vidíme len srdcom, to, čo je podstatné, je pre oči neviditeľné – *Antoine de Saint-Exupéry*

Zvláštne videnie, ale pravdivé!

Môžeme to skúsiť s autorom myšlienky. Vystúpte na skalú, na vežu, na vysoký kopec, ticho sa zahľadte na kraj. Potom sa posadte v kruhu a porozprávajte si navzájom, čo koho upútalo a prečo. A čím to vyvrcholí? Predsa to spíšete do táborovej kroniky a dozdobí to najkrajší panoramatický náčrt, ktorý na tom mieste vznikol.

A možno to pôjde aj inak, pri inej príležitosti. To sa zamyslíme rovnakým spôsobom nad umeleckým dielom – určite sa v krajine nášho táborenia nájde (stavba, socha, obraz).

Prečo práve tento cenný ľudský výtvar by sme mali chrániť, to jest zachovať pre budúcnosť, ak to nič nehovorí nášmu srdcu, bude bezcenný i pre ostatných okoloidúcich.

Pohovoríme o tom, čo nám hovorí a v ostatnom sa dá postupovať, ako je hore uvedené.

Nezostávajú stáť na mieste, choď dopredu s bratmi, bež k cieľu cestou svetla – z pravidiel života v Taizé

Spoločenstvo bratov v Taizé je obdivuhodné. Združuje ľudí z rôznych národov a tiež z rôznych cirkví a vyznaní. A predsa vybudovalo ohromné dielo – most priateľstva medzi ľuďmi, ktorí si ešte nedávno nemali čo povedať. Prečo? Pretože ich spojila pevná viera v Boha a krásne prežívané bratstvo.

Citát v záhlaví môže oslovit aj nás. Nechodiť osamote, ale násobiť úsilie spolu s bratmi sestrami, potom už nepôjdeme, ale pobežíme k cieľu.

Pre denný život: Dokážeme sa zverovať so svojimi problémami jeden druhému?

Navrхни účastníkom nech (môžu anonymne) napíšu svoje problémy na lístky a nech ich vložia so osudia. Potom si k nim sadni a skús pripraviť podľa nich sériu scénok, ktoré poradia, dajú návod ku komunikácií, ku zdieľaniu. Oni tvoje nápady dohrajú za teba i za seba, neboja sa. Bude to krásny podvečer.

Podľ, budeme sa spolu zhovárať.

Kto hovorí, nie je mŕtvy. – G. Benn

Tá prvá výzva je krásna, ale ten druhý riadok! Znie to tak pochmúrne, ale...

Ale ono je to pravda, kto nerozpráva s druhým človekom, je pre neho mŕtvy. A my predsa chceme spolu žiť bratsky, priateľsky.

Teda – budeme sa rozprávať.

Tieto vety by mohli byť skvelým úvodom k rozprávaniu na želanie, k roverskej debate o všetkom možnom. Potrebujeme sa tomu učiť, na tábore na to bude príležitosť. Skús vyhlásiť besedné hodinky, keď bude pršať. Môžu byť tématické, ale lepšie je, ak účastníci sami prídu s nápadi a hlavne o nich sami začnú rozprávať.

Ďalšia možnosť - „Vedecká konferencia.“ Keď prídete z výpravy, z prechádzky, čohokoľvek zaujímavého, podebatujte nad tým a prijmite aj smiešne, fantastické výklady. Aj to patrí do skautského prostredia, aj to cibrí názory, aj to zbystruje ducha.

Ranná modlitba Mahátmu Gándhího:

Chcem zotrvať v pravde.

Nechcem ustúpiť pred žiadnou nespravodlivosťou.

Chcem byť slobodný od strachu.

Nechcem používať násilie.

Ku každému chcem mať dobrú vôľu.

Denná hygiena:

Dnes je síce pre veľmi mnoho ľudí bežné čistiť si ráno a večer zuby a umývať sa. Ale pre veľmi veľa ľudí vôbec nie je bežné, ako prvú požiadavku hygieny celej osoby, sa denne aspoň raz umyť tiež vnútorne a očistiť svoju dušu aspoň od niekoľkých súdov a predsudkov.

Príslovie, ktoré je dobrou radou vždy a za všetkých okolností:

Nikdy nezačínaj prestávať,

nikdy neprestávaj začínať!

Čo by som vyvesil počas celej doby tábora, alebo táborový inšpiromat pre tých, ktorí chcú žiť lepšie.

Dobré skutky, ktoré nič nestoja:

Dobré slovo

Návšteva chorého

Pochváliť jedlo

Zatelefonovať, aby sme niekomu povedali niečo milé

Nezabudnúť na najbližšie narodeniny, meniny

Podakovať

Dať dobrú radu

Urobiť radosť listom

Nepripomínať odpustenú vinu

Nevľúdne slovo nebrať ako urážku

Uznať slovami dobro blížneho

Humor

Čestne priznať krivdu, ktorej sme sa dopustili

Tešiť sa na druhý deň

Kto nemyslí len na seba, vidí aj so zavretými očami.

OBSAH

Úvodom	2
Prechádzka.....	3
Veda a viera.....	5
Samota. Čo s ňou?.....	6
Inštruktorov sen.....	8
Cesty k sebe	9
Bolo niekedy nič?	10
Cena života	13
Semienko, ktoré nikdy nevyrástlo	14
Pokoj v duši	16
O pôvode utrpenia	17
B.-P.-ho posledný odkaz	18
Pútnik	19
Múdry tesár	20
Umenie malých krokov.....	21
Táborový kalendár	23
Dodatok k táborovým heslám	27
Obsah	30